

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

GIÁO TRÌNH KINH TẾ NGUỒN NHÂN LỰC

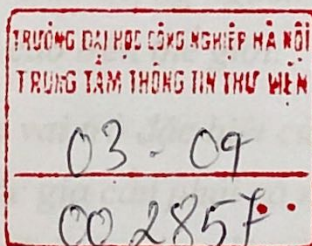
NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

Lê Thị Khánh Ly (Chủ biên)
Lê Ba Phong, Lê Đức Thủy

GIÁO TRÌNH KINH TẾ NGUỒN NHÂN LỰC

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ - 2022

LỜI NÓI ĐẦU

Cùng với quá trình Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa và sự mở rộng của nền kinh tế tri thức, vai trò của con người ngày càng quan trọng đối với sự phát triển kinh tế - xã hội tại mỗi quốc gia. Nguồn nhân lực là đầu vào cơ bản bên cạnh những nguồn lực khác như vốn, tài nguyên thiên nhiên, khoa học công nghệ và có khả năng chi phối những nguồn lực này. Nếu như các nguồn lực khác có tính hữu hạn thì nguồn nhân lực, với kết tinh là trí tuệ của con người, là nguồn lực có tiềm năng để khai thác và được coi là lợi thế cạnh tranh trong thời đại mới. Nhân lực là yếu tố quyết định sự sáng tạo, tính đổi mới và là điều kiện giúp các quốc gia có thể rút ngắn khoảng cách tụt hậu, đẩy mạnh tăng trưởng kinh tế và phát triển bền vững. Xu hướng hội nhập kinh tế quốc tế hiện nay cũng đang đòi hỏi cấp bách về chất lượng nguồn nhân lực để có thể đáp ứng các tiêu chuẩn ngày càng cao trên thế giới.

Nhận thức đúng đắn vai trò đặc biệt của nguồn nhân lực đối với sự phát triển kinh tế, các quốc gia cần phải có những chiến lược duy trì, bồi dưỡng và sử dụng nguồn nhân lực hợp lý, phù hợp với các mục tiêu tăng trưởng. Việt Nam đang là quốc gia có tốc độ phát triển kinh tế cao trong khu vực và đang tích cực hội nhập kinh tế quốc tế, nguồn nhân lực trẻ đang là thế mạnh. Tuy nhiên, chất lượng nguồn nhân lực còn hạn chế, chưa đáp ứng được các yêu cầu của nền kinh tế tri thức. Với mục tiêu trang bị cho sinh viên những kiến thức, lý thuyết và thực tiễn về nguồn nhân lực có tính hệ thống, phù hợp với xu thế phát triển kinh tế, chúng tôi tiến hành biên soạn giáo trình **“Kinh tế nguồn nhân lực”** với hi vọng sẽ cung cấp cho sinh viên những kiến thức cơ bản nhất về nguồn nhân lực, sự phân bổ nhân lực, hoạt động của thị trường lao động và kết quả của hoạt động sản xuất thông qua năng suất lao động.

Nội dung giáo trình **“Kinh tế nguồn nhân lực”** được chia làm 4 chương:

Chương 1: Dân số và sự hình thành nguồn nhân lực_TS. Lê Thị Khánh Ly

Chương 2: Phân bổ nguồn nhân lực_TS. Lê Ba Phong

Chương 3: Thị trường lao động_TS. Lê Thị Khánh Ly

Chương 4: Năng suất lao động_TS. Lê Đức Thủy.

Giáo trình **“Kinh tế nguồn nhân lực”** là tài liệu bắt buộc cho sinh viên hệ chính quy chuyên ngành Quản trị nhân lực, đồng thời giáo trình này còn là tài liệu tham khảo cho sinh viên của các chuyên ngành kinh tế khác. Trong quá trình biên soạn, mặc dù đã có nhiều cố gắng song không thể tránh khỏi những hạn chế nhất định. Tập thể tác giả rất mong nhận được sự đóng góp ý kiến của bạn đọc để cuốn sách được hoàn thiện hơn. Mọi ý kiến đóng góp xin gửi về Khoa Quản lý kinh doanh - Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội.

NHÓM TÁC GIẢ

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	3
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT	9
TỔNG QUAN MÔN HỌC	11
Chương 1: DÂN SỐ VÀ SỰ HÌNH THÀNH NGUỒN NHÂN LỰC	17
1.1. CON NGƯỜI VÀ HOẠT ĐỘNG LAO ĐỘNG	17
1.1.1. Quan điểm về con người	17
1.1.2. Đặc điểm của hoạt động lao động	18
1.1.3. Sức lao động	19
1.1.4. Vốn nhân lực	21
1.1.5. Việc làm và thất nghiệp	22
1.2. NGUỒN NHÂN LỰC	25
1.2.1. Khái niệm nguồn nhân lực	25
1.2.2. Phân loại nguồn nhân lực	26
1.3. DÂN SỐ - CƠ SỞ HÌNH THÀNH NGUỒN NHÂN LỰC	27
1.3.1. Khái niệm về dân số	27
1.3.2. Mối quan hệ giữa dân số và nguồn nhân lực	31
1.4. CÁC HỌC THUYẾT VỀ DÂN SỐ VÀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ XÃ HỘI	51
1.4.1. Các tư tưởng về dân số thời kỳ trước Malthus	51
1.4.2. Học thuyết Malthus	52
1.4.3. Học thuyết về “Quá độ dân số”	54
1.5. CHỈ TIÊU ĐÁNH GIÁ MỨC ĐỘ THAM GIA HOẠT ĐỘNG CỦA NGUỒN NHÂN LỰC	55
1.6. PHƯƠNG PHÁP DỰ BÁO DÂN SỐ VÀ NGUỒN NHÂN LỰC	61
1.6.1. Phương pháp dự báo dân số	61
1.6.2. Phương pháp dự báo nhân lực	65
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 1	72

Chương 2: PHÂN BỐ NGUỒN NHÂN LỰC	83
2.1. KHÁI NIỆM VÀ VAI TRÒ PHÂN BỐ NGUỒN NHÂN LỰC	83
2.1.1. Khái niệm	83
2.1.2. Vai trò của việc phân bổ nguồn nhân lực	87
2.2. ĐIỀU KIỆN ĐỂ THỰC HIỆN PHÂN BỐ NGUỒN NHÂN LỰC	90
2.3. NỘI DUNG PHÂN BỐ NGUỒN NHÂN LỰC	92
2.3.1. Xác định mục tiêu	92
2.3.2. Đánh giá nguồn nhân lực	93
2.3.3. Xác định các yếu tố ảnh hưởng	95
2.3.4. Xác định hình thức phân bổ	96
2.3.5. Đánh giá hiệu quả phân bổ nguồn lực	103
2.4. CÁC HỌC THUYẾT VỀ PHÂN BỐ NGUỒN NHÂN LỰC	105
2.4.1. Xu hướng phân bổ nguồn nhân lực theo vùng	105
2.4.2. Xu hướng dịch chuyển lao động giữa các ngành	109
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 2	113
Chương 3: THỊ TRƯỜNG LAO ĐỘNG	119
3.1. CUNG LAO ĐỘNG	119
3.1.1. Các khái niệm	119
3.1.2. Sự di chuyển và dịch chuyển đường cung	121
3.1.3. Sự co dãn của cung lao động	124
3.1.4. Quyết định cung ứng sức lao động	125
3.2. CẦU LAO ĐỘNG	142
3.2.1. Các khái niệm	142
3.2.2. Sự di chuyển và dịch chuyển của đường cầu lao động	143
3.2.3. Độ co dãn của cầu lao động	145
3.2.4. Quyết định thuê lao động của doanh nghiệp	148
3.3. CÂN BẰNG THỊ TRƯỜNG LAO ĐỘNG	162
3.3.1. Khái niệm	162
3.3.2. Tiền lương và số lao động có việc làm	163

3.3.3. Tác động của tiền lương tối thiểu đến thị trường lao động	165
3.3.4. Sự thay đổi điểm cân bằng	166
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 3	170
Chương 4: NĂNG SUẤT LAO ĐỘNG	175
4.1. KHÁI NIỆM VÀ VAI TRÒ CỦA NĂNG SUẤT LAO ĐỘNG	175
4.1.1. Các khái niệm	175
4.1.2. Vai trò của năng suất lao động	182
4.2. CÁC PHƯƠNG PHÁP ĐO LƯỜNG BIẾN ĐỘNG CỦA NĂNG SUẤT LAO ĐỘNG	183
4.2.1. Đo lường năng suất lao động tại doanh nghiệp	183
4.2.2. Những yếu tố tác động đến năng suất lao động	192
4.3. CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP VỚI VIỆC TĂNG NĂNG SUẤT LAO ĐỘNG	196
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 4	203
TÀI LIỆU THAM KHẢO	211

GIÁO TRÌNH KINH TẾ NGUỒN NHÂN LỰC

Bạn đọc được phục vụ tài liệu tại:

Trung tâm Thông tin Thư viện

Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội

Tại TP. Hà Nội:

Cơ sở 1: Phường Minh Khai, Q. Bắc Từ Liêm

Cơ sở 2: Phường Tây Tựu, Q. Bắc Từ Liêm

Tại Hà Nam:

Cơ sở 3: Phường Lê Hồng Phong, thành phố Phủ Lý

Website: www.hau.edu.vn

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP
TRUNG TÂM THÔNG TIN THƯ VIỆN

Mã sách: 030402857

ISBN: 978-604-75-2157-9

9 786047 521579

Giá: 50.000đ